

Дело C-232/24 [Kosmiro]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

27 март 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Korkein hallinto-oikeus (Финландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 март 2024 г.

Жалбоподател:

A Oy

Друга страна:

Veronsaajien oikeudenvaltvontayksikkö

**KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
(ВЪРХОВЕН
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД)**

Предмет

Жалбоподател

Друга страна

Обжалвано решение

Определение на Korkein hallinto-oikeus

**Определение в хода на ... [...]
производството**

Преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз съгласно член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)

A Oy

Veronsaajien oikeudenvaltvontayksikkö (Отдел „Защита на правата на данъчните кредитори“ към данъчната администрация, Финландия)

№ 47/2022 от 25 октомври 2022 г. на Keskusverolautakunta (Централна данъчна комисия, Финландия)

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството..

Korkein hallinto-oikeus решава да спре производството и на основание член 267 ДФЕС да отправи до Съда преюдициално запитване относно тълкуването на Директива 2006/112/ЕО на Съвета относно общата система на данъка върху добавената стойност. Преюдициалното запитване е необходимо, за да може да се реши висящото пред Korkein hallinto-oikeus дело.

Предмет на спора и релевантни факти

1. А Оу (наричано по-нататък и „дружеството“) иска от Keskusverolautakunta предварително становище относно третирането за целите на ДДС на таксите, които дружеството начислява на своите клиенти за факторинг. Дружеството обжалва пред Korkein hallinto-oikeus предварителното становище на Keskusverolautakunta, доколкото съгласно това становище таксите, начислявани от дружеството, представляват насрещната престация за отпускане на кредит, което трябва да се разглежда като освободена от ДДС доставка на финансова услуга.

Изложение на релевантните факти в искането за предварително становище

2. Искането за предварително становище съдържа следното описание на релевантни факти. Задача на Korkein hallinto-oikeus е да постанови решението по спора въз основа на това описание.

3. А Оу се занимава с предоставяне на финансови услуги. Основна част от дейността на дружеството е факторингът. Дружеството е собственост на В АВ — оперативното дружество майка на групата, което извършва в Швеция подобна, подлежаща на разрешителен режим дейност.

4. Клиентите на дружеството обикновено са от сектори, в които обращаемостта на вземанията е ниска. Те сключват договора за факторинг с намерението да разполагат с очаквания от фактурираните вземания капитал незабавно, а не едва след изтичане на срока, предвиден в условията за плащане на фактурите. Освен това факторингът освобождава дружествата клиенти от необходимостта да предприемат мерки за събиране на суми по фактури и изпращане на покани за плащането им. Вземанията, предмет на факторинга, са безспорни фактурирани вземания от дейността на клиентите на дружеството.

Факторинг под формата на финансиране на фактури

5. При факторинга от вида на залог, т.е. финансирането на фактури, дружеството предоставя финансиране на своя клиент, като му отпуска кредит срещу вземания в рамките на определен общ лимит. Дружеството определя максималния размер на лимита въз основа на анализ на риска, с който е свързана дейността на клиента. Дружеството има право да избира вземанията, които приема като основа за финансиране, т.е. за които отпуска

кредит на клиента. Ако дадено вземане бъде взето предвид за отпускането на кредита, дружеството изплаща на клиента част от сумата на вземането, намалена с таксата, на която дружеството има право, в съответствие с договореното съотношение между размера на кредита и стойността на обезпечението. В зависимост от това съотношение кредитът може да покрива цялата номинална стойност на вземанията или да е под нея.

6. При финансирането на фактури вземанията на клиента служат като обезпечение за предоставеното от дружеството финансиране. Кредитор на длъжниците по фактурите, т.е. на получателите на фактурите, остава клиентът, като той продължава да носи риска от неизпълнение в случай на неплатежоспособност на получателите на фактурите.

7. На получателите на фактурите на клиента се изпраща декларация за прехвърляне на вземанията, заложен в полза на дружеството, съгласно която те трябва да платят на дружеството вземане, когато то стане изискуемо. Кредитът, който дружеството отпуска на своя клиент, се намалява до платената на дружеството сума от получателите на фактурите.

8. Дружеството отговаря за изпращането на покани за плащане за заложените в негова полза вземания и за извънсъдебното им събиране. Ако в рамките на определен срок, обикновено 18 дни от датата на падежа, дружеството не получи плащане по взето предвид за отпускането на кредита вземане или ако приеме, че вземането няма да бъде платено, то може да приспадне вземането от общата сума на вземанията, взети предвид за отпускането на кредита. Съгласно договора за финансиране клиентът трябва да плати на дружеството крайната сума на приспаднатото вземане.

Факторинг под формата на продажба на вземания

9. При факторинга под формата на продажба на вземания дружеството се задължава да купи от клиента фактурираните вземания. Дружеството и клиентът договарят помежду си общ лимит, т.е. максималната сума, за която дружеството се задължава да купи вземания от клиента. Максималният размер на лимита се определя въз основа на извършен от дружеството анализ на риска, с който е свързана дейността на клиента.

10. При договарянето клиентът предоставя на дружеството данните за идентифицирането на вземанията, които все още не са изискуеми и които той желае да продаде на дружеството. Дружеството има право да избере кои вземания да му бъдат прехвърлени. След като приемането на вземане е договорено, за прехвърленото му вземане дружеството плаща на клиента съгласно условията на сключения между тях договор или цялата номинална стойност на вземането, или част от номиналната стойност на фактурата.

11. При факторинга под формата на продажба на вземания собствеността върху вземанията и рискът от неизпълнение в случай на неплатежоспособност на длъжника преминава върху дружеството.

Такси за факторинг

12. В договора между дружеството и клиента се определят таксите, които дружеството получава. Най-високите такси са комисионата за финансиране и първоначалната такса.

13. *Комисионата за финансиране* е такса на дружеството в проценти за всяко вземане, предмет на договора. Комисионата се изчислява в зависимост от срока на плащане на вземанията по такъв начин, че колкото по-дълъг е срокът на плащане, договорен за финансираното вземане между клиента и получателя на фактурата, толкова по-висока е комисионата. Размерът на комисионата зависи и от кредитния рейтинг на клиента и на получателите на фактурите.

14. При факторинга под формата на финансиране със съотношение между размера на кредита и стойността на обезпечението от 100 % може например да се договори комисиона от един процент от всяко вземане с тридесетдневен срок на плащане, при което дружеството предоставя на клиента кредит от 99 евро за всяко заложено при него вземане с номинална стойност 100 евро. В този случай клиентът плаща на дружеството комисиона за финансиране в размер на едно евро. Дружеството получава останалата сума или директно от получателя на фактурата след настъпване на падежа на заложеното вземане, или в краен случай от клиента.

15. При факторинга под формата на продажба на вземания размерът на комисионата за финансиране се изчислява по същия начин, както при факторинга под формата на финансиране на фактури. И при двете форми на договора дружеството получава комисионата предварително.

16. *Първоначалната такса* е фиксирано възнаграждение, което клиентът плаща на дружеството за установяването и задействането на процедурата за факторинг, включително за задълженията във връзка с разпоредбите за пране на пари.

17. Някои от другите такси, които дружеството начислява, са:

- *такса за лимит* — процент от лимита, който клиентът е получил от дружеството и с който той разполага; Таксата за лимит се изчислява въз основа на максималния лимит. Тя представлява възнаграждение за предоставения от дружеството на клиента лимит;
- *месечна или годишна такса* — възнаграждение за текущото управление на договора;
- *такса за обработка на фактурите* — фиксирана такса за всяко фактурирано вземане. Таксата покрива разходите, направени от дружеството за прехвърляне и управление на вземанията;

- *годишна такса за клиентския портал* —възнаграждение за интернет страниците, които са на разположение на клиента. Клиентите, които са избрали тази услуга, могат да преглеждат на портала финансирани или купени фактури и да получават например отчетни данни;
- *комисиона за събиране на вземания* — такса, свързана със събирането на фактури, която дружеството начислява основно на длъжниците, но понякога и на собствените си клиенти;
- *такса за бързо плащане* — възнаграждение за предоставената от дружеството на клиентите възможност да получат достъп до средствата си по-бързо, отколкото според обичайната практика на дружеството за плащане;
- *такса за рейтинг* — възнаграждение за изготвяне на рейтинги към момента на установяване на взаимоотношението с клиента. Тази такса се начислява за изясняване на кредитоспособността както на клиента, така и на получателите на фактурите, т.е. на длъжниците.

Предварително становище на Keskusverolautakunta от 25 октомври 2022 г. за периода от 25 октомври 2022 г. до 31 декември 2023 г.

18. По правния спор за факторингът под формата на финансиране на фактури и за факторингът под формата на продажба на вземания Keskusverolautakunta издава на дружеството предварителни становища с идентично съдържание. Тя посочва, че таксите, които дружеството начислява на клиентите, подлежат на облагане с ДДС, доколкото те са насрещната престация за управлението на вземанията и за доставката на услугата по събиране на вземания. Според Keskusverolautakunta начисляваните от дружеството комисиона за финансиране, такса за лимит, такса за бързо плащане, такса за рейтинг и първоначална такса представляват отчасти насрещната престация за освободена от ДДС доставка на финансова услуга.

19. В решението си Keskusverolautakunta посочва, че от момента, в който вземанията се прехвърлят на дружеството като обезпечение на отпуснатия на клиента кредит или в който дружеството купи вземанията, плащане по фактурите може да се извършва ефективно единствено в полза на дружеството. Следователно дружеството управлявало вземанията и следяло за получените по тях плащания. То можело да изпълнява и задачи, свързани със събирането на вземанията. В това отношение както факторингът под формата на финансиране на фактури, така и факторингът под формата на продажба на вземания били подлежащи на облагане с ДДС доставки на услуги.

20. Според Keskusverolautakunta обаче, доколкото дружеството предлага финансиране в рамките на определен за конкретния клиент лимит, както факторингът под формата на финансиране на фактури, така и факторингът

под формата на продажба на вземания са доставки на свързани с отпускането на кредит финансови услуги, които са освободени от ДДС. Комисионата за финансиране, таксата за лимит, таксата за бързо плащане и таксата за рейтинг трябва да се разглеждат като насрещна престация за предоставянето на тази финансова услуга.

21. Първоначалната такса била възнаграждение за предоставянето на услуги във връзка с установяването и задействането на процедурата за финансиране на вземания. Следователно първоначалната такса представлявала насрещната престация за предоставянето както на подлежаща на облагане с ДДС, така и на освободена от ДДС доставка на услуга, поради което тази такса трябва да се раздели на две части — една, подлежаща на облагане с ДДС, и друга, освободена от ДДС.

Предмет на главното производство

22. В подадената до Korkein hallinto-oikeus жалба А Оу иска решението на Keskusverolautakunta да бъде отменено в частта, в която Keskusverolautakunta счита, че комисионата за финансиране, таксата за лимит, таксата за бързо плащане, таксата за рейтинг и първоначалната такса, начислявани от дружеството за факторинг под формата на финансиране на фактури и за факторинг под формата на продажба на вземания, представляват изцяло или отчасти възнаграждение, начислено за доставка на финансова услуга, която съгласно член 41 от Arvonlisäverolaki (Закон за данъка върху добавената стойност) е освободена от ДДС. В това отношение следвало да се приеме ново предварително становище, че комисионата за финансиране и останалите посочени такси са насрещната престация за събиране на вземания, управление на вземания или други подлежащи на облагане с ДДС доставки на услуги.

23. В подкрепа на искането си дружеството твърди, че основната цел на факторинга под формата на финансиране на фактури е да подпомага клиентите в управлението на техните вземания, да гарантира плащането им и да ги събира. Комисионата за финансиране, начислявана за тези мерки, и останалите посочени такси трябва да се разглеждат общо като насрещна престация за подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга. Ако някоя от таксите, начислявани за тези мерки, трябва да се разглежда като насрещна престация за освободена от ДДС доставка на финансова услуга, това можело да бъде единствено таксата за лимит, тъй като само тя представлявала възнаграждение в проценти за предоставения на клиента лимит, т.е. за финансиране, което клиентът можел да получи при поискване.

24. Според дружеството факторингът под формата на продажба на вземания не представлява отпускане на кредит, тъй като дружеството купува от клиентите техните вземания и между дружеството и клиента не се установява облигационно отношение. В рамките на тази услуга на клиента не се предоставял капитал. Комисионата за финансиране и останалите

посочени такси, начислени за тази услуга, с оглед на съдържанието ѝ следвало да се разглеждат в пълен обхват като възнаграждение, начислено за подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга.

25. *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* иска жалбата да бъде отхвърлена. Тя счита, че при факторинга под формата на финансиране на фактури клиентът предоставя на дружеството залог върху своите вземания. Начисляването на комисионата за финансиране и таксата за лимит се основавало на възможността клиентът да получи от дружеството кредит срещу своите вземания. Начислената при финансирането на фактури комисионата за финансиране и останалите разглеждани такси представлявали насрещната престация за отпускането на кредита.

26. *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* счита, че при факторинга под формата на продажба на вземания дружеството получава възнаграждение за купуването на фактурираните вземания. В това отношение става въпрос за облагаемо с ДДС събиране на вземания. За разлика от това комисионата за финансиране и останалите споменати такси можели да се разглеждат с оглед на обхвата на услугата като освободени от ДДС възнаграждения. В това отношение таксите представлявали насрещната престация за това, че на клиента се предоставял капитал. В подкрепа на освобождаването от ДДС било обстоятелството, че всички посочени такси били свързани с прехвърляне на пари от дружеството към клиента. Тези услуги можели да се разглеждат като отделни от покупката на вземания.

Разпоредби на националното право и национална съдебна практика

Arvonlisäverolaki 1501/1993 (Закон № 1501/1993 за данъка върху добавената стойност)

27. Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (наричана по-нататък „Директивата за ДДС“) и приложимата преди това Шеста директива 77/388/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 година относно хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно данъците върху оборота — обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа (наричана по-нататък „Шеста директива“) са транспонирани във Финландия с влезлия в сила на 1 юни 1994 г. *Arvonlisäverolaki 20.12.1993/1501* (Закон за данъка върху добавената стойност от 30.12.1993/1501, наричан по-нататък и „AVL“) заедно с последващите му изменения¹.

¹ https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonliS%C3%A4vero_laki [бележка на преводача: линк, на който може да се намери консолидирания текст на финландски език на Закона за ДДС].

28. Съгласно член 1, параграф 1, точка 1 от AVL този данък се плаща на държавата за извършена в рамките на дейността доставка на стоки или услуги във Финландия.

29. Съгласно член 18, параграф 2 от AVL за доставка на услуга се счита извършването или предоставянето по друг начин на услуга срещу заплащане.

30. Съгласно член 41 от AVL доставката на финансова услуга не подлежи на облагане с ДДС.

31. Съгласно член 42, параграф 1, точка 2 от AVL за финансова услуга се счита отпускането на кредит и другите форми на финансиране.

32. Съгласно член 42, параграф 1, точка 3 от AVL за финансова услуга се счита управлението на кредит от кредитодателя.

Практика на *Korkein hallinto-oikeus*

33. Случаят, който е в основата на решение *КНО 2013:129*² на *Korkein hallinto-oikeus*, се отнася до дружество, занимаващо се основно с факторинг. То купува от своите клиенти вземания по фактури и поема риска в случай на неизпълнение от страна на длъжника. Като възнаграждение за доставката на услугата факторинг дружеството начислява на клиентите си годишна такса за възможността да използват неговите услуги, свързана с фактурата фиксирана административна такса и възнаграждение в проценти в зависимост от размера на вземанията. Като взема предвид разпоредбите на Директивата за ДДС относно доставката на финансови услуги и събирането на вземания, както и съдебната практика на Съда относно нейното тълкуване, *Korkein hallinto-oikeus* счита, че дейността на дружеството представлява подлежащо на облагане с ДДС събиране на вземания, за което не се прилага освобождаването от ДДС на финансовите услуги по смисъла на *Arvonlisäverolaki* и Директивата за ДДС. Дружеството е трябвало да плати ДДС върху начислените на клиентите годишна такса, такса за управление и възнаграждение в проценти.

34. Случаят, който е в основата на решение *КНО 2022:17*³ на *Korkein hallinto-oikeus*, се отнася до дружество, занимаващо се с т.нар. несъщински факторинг, при който неговият клиент му прехвърля търговските си вземания, а дружеството му плаща сума, съответстваща на прехвърлените вземания, намалена с начислената за доставката на услугата такса. Търговските вземания служат на дружеството като обезпечение за платената

² <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201302530> [бележка на преводача: линк, на който може да се намери цитираното решение на финландски език].

³ <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2022/202200313h> [бележка на преводача: линк, на който може да се намери цитираното решение на финландски език].

на клиента сума. Прехвърлените на дружеството фактури [sic] се плащат по сметката на дружеството, като в случай на забава на длъжника то поема и изпращането на покани за плащане и събирането им. Клиентът продължава да носи риска от неизпълнение, а дружеството има право да събере от него дължимата сума, ако прехвърленото търговско вземане не бъде изпълнено в срока, който — в зависимост от договореното — е между 14 и 30 дни от датата на падежа. Като насрещна престация за доставката на услугата дружеството начислява на клиента такса в проценти от размера на вземанията, т.е. комисиона, както и, ако е договорена, свързана с фактурата административна такса.

35. В решение КНО 2022:17 Korkein hallinto-oikeus посочва, че чрез услугата на дружеството клиентът получава капитал, съответстващ на размера на търговските му вземания, преди още собственият му клиент да му е платил. В това отношение по своето естество дейността на дружеството е отпускане на кредит по смисъла на член 42, параграф 1, точка 2 от AVL, респ. отпускането на кредит по смисъла на член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС. Korkein hallinto-oikeus счита, че предоставяната от дружеството услуга по отпускане на кредити не може да се разглежда като допълнителна услуга към услугата по събиране на вземания и че услугата по несъщински факторинг, която включва отпускане на кредити и събиране на вземания, не може да се третира за целите на ДДС като неделима икономическа услуга. За целите на данъчното облагане тези услуги се третират отделно и независимо една от друга. Поради това дружеството не е било длъжно да плати ДДС върху начислена на клиента комисиона, доколкото комисионата е представлявала насрещната престация за отпускането на кредита.

Релевантни разпоредби на правото на Съюза и релевантна съдебна практика

Директивата за ДДС

36. Съгласно член 2, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС на облагане с ДДС подлежи доставката на услуги, извършвана възмездно на територията на държава членка от данъчнозадължено лице, действащо в това си качество.

37. Съгласно член 9, параграф 1, първа алинея от Директивата за ДДС „данъчнозадължено лице“ означава всяко лице, което извършва независима икономическа дейност на някое място, без значение от целите и резултатите от тази дейност. Съгласно втора алинея всяка дейност на производители, търговци или лица, предоставящи услуги, включително в областта на минното дело и земеделието, и дейностите на свободните професии се счита за „икономическа дейност“. Експлоатацията на материална и нематериална вещ с цел получаване на доход от нея на постоянна основа се счита по-специално за икономическа дейност.

38. Съгласно член 24, параграф 1 от Директивата за ДДС „доставка на услуги“ означава всяка сделка, която не представлява доставка на стоки.

39. Съгласно член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС държавите членки освобождават отпускането и договарянето на кредит, както и управлението на кредита от страна на лицето, което го отпуска.

40. Съгласно член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС държавите членки освобождават сделките, включително договаряне, засягащи депозитни и текущи сметки, плащания, преводи, дългове, чекове и други прехвърляеми инструменти, но с изключение на събирането на дългове.

Практика на Съда

Събиране на вземания, по-специално същински факторинг, и купуване на вземания

41. В решението си от 26 юни 2003 г., *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* (C-305/01, EU:C:2003:377) Съдът разглежда въпроса за третирането на факторинга за целите на ДДС. Това решение се отнася до т.нар. същински факторинг, при който дружеството, придобило вземанията, поема риска от тяхното неизпълнение без право на регресен иск срещу своя клиент. В решението се съдържат и изводи относно несъщинския факторинг.

42. Съгласно решението Шеста директива трябва да се тълкува в смисъл, че икономически оператор, който купува вземания, като поема риска от неизпълнение, и начислява за това такси на своите клиенти, извършва икономическа дейност по смисъла на членове 2 и 4 от тази директива. Освен това икономическа дейност, при която икономически оператор купува вземания, като поема риска от неизпълнение и фактурира за това такси на клиентите си, представлява доставка на услугата „събиране на вземания“ по смисъла на член 13, Б, буква г), точка 3а от Шеста директива и следователно е изключена от въведеното с тази разпоредба освобождаване от данък.

43. От точки 15, 17 и 18 от решението е видно, че дружеството трябва да плати на клиента номиналната стойност на купените вземания. От плащането са приспаднати такса факторинг в размер на 2 % от номиналната стойност и такса делкредере в размер на 1 %. Клиентът освен това е длъжен да плаща лихви на дружеството. Задължението делкредере се счита за възникнало, ако дружеството длъжник не е платило 150 дни след датата на падежа на съответната фактура.

44. Съгласно точки 49, 50 и 52 от решението дружеството доставя на клиента услуга, която по същество се състои в освобождаване на клиента от необходимостта да събира вземанията и от риска от тяхното неизпълнение. Таксата за факторинг и таксата делкредере представляват действителната насрещна престация за извършваната от дружеството икономическа дейност,

а именно за доставяните на клиента услуги. Дейностите по същински факторинг от разглеждания вид попадат в приложното поле на ДДС.

45. От точка 75 от решението следва, че изключенията от разпоредбата за дерогация, т.е. за освобождаването от ДДС, трябва да се тълкуват широко. Използваното в текстовете на английски и шведски език понятие „factoring“, посочено в края на член 13, Б, буква г), точка 3 от Шеста директива, включва както същинския, така и несъщинския факторинг. От точка 77 от решението е видно, че използваното в текстовете на други езици понятие „събиране на вземания“ също трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща всички форми на факторинга. Това е така, защото по своята обективна същност факторингът е основно събиране и прилагане на мерки за изпълнение на вземания. Следователно факторингът — независимо от начините, по които се извършва — трябва да се разглежда само като подвид на по-общото понятие „събиране на вземания“.

46. Съгласно практиката на Съда понятието „събиране на вземания“ по смисъла на член 13, Б, буква г), точка 3 от Шеста директива се отнася до финансови сделки, чиято цел е изплащане на паричен дълг (вж. решение на Съда от 28 октомври 2010 г., Аха UK plc (C-175/09, EU:C:2010:646, т. 31 и посоченото по-горе решение по дело C-305/01, т. 78).

47. Съгласно решение на Съда от 14 юли 2011 г., GFKL Financial Services (C-93/10, EU:C:2011:700) член 2, точка 1 и член 4 от Шеста директива трябва да се тълкуват в смисъл, че икономически оператор, който купува на свой риск несъбираеми вземания на цена, по-ниска от тяхната номинална стойност, не предоставя възмездно услуги по смисъла на посочения член 2, точка 1 и не извършва икономическа дейност, попадаща в приложното поле на тази директива, когато разликата между номиналната стойност на посочените вземания и тяхната покупна цена отразява реалната икономическа стойност на разглежданите вземания в момента на тяхното прехвърляне.

48. В точки 21 и 22 от решението Съдът се позовава на решението си по дело MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring и припомня, че при осъществяване на действията по цесията на вземанията, разглеждани по делото, по което е постановено това решение, цесионерът на вземанията се задължава да предостави на цедента услуги по факторинг, в замяна на които получава възнаграждение, а именно комисиона за факторинг и възнаграждение делкредере. Съгласно изложените по дело GFKL Financial Services факти обаче, противно на фактите по спора, по който е постановено посоченото по-горе решение по дело MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, цесионерът на вземанията не получава никаква насрещна престация от цедента, така че той не извършва икономическа дейност по смисъла на член 4 от Шеста директива, нито предоставя услуги по смисъла на член 2, точка 1 от тази директива.

Отпускане на кредити

49. От практиката на Съда следва, че освободените съгласно член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС сделки се определят в зависимост от естеството на предоставените услуги, а не в зависимост от доставчика или получателя на услугата, така че прилагането на тези освобождавания не зависи от статута на субекта, който предоставя тези услуги (вж. например решение на Съда от 17 декември 2020 г., *Franck d. d.*, *Zagreb* (C-801/19, EU:C:2020:1049, т. 34).

50. Съгласно точка 35 от решението по дело *Franck* (C-801/19) по-специално изразът „отпускане и договаряне на кредит“, който се съдържа в посочената разпоредба, следва да се тълкува широко, така че неговият обхват не може да бъде ограничен само до заемите и кредитите, отпускани от банкови и финансови институции. Всъщност това тълкуване се потвърждава от целта на общата система, въведена с Директивата за ДДС, която е по-специално да се гарантира равно третиране на данъчнозадължените лица.

51. Съгласно точка 36 от решението от практиката на Съда следва, че отпускането на кредит по смисъла на член 135, параграф 1, буква б) се състои в предоставянето на разположение на капитал срещу възнаграждение. В точка 37 от решението се посочва, че макар подобно възнаграждение да се осигурява по-специално посредством заплащане на лихви, други форми на насрещна престация не могат да бъдат изключени.

52. Съгласно разглеждания в решение от 6 октомври 2022 г., *O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O* (C-250/21, EU:C:2022:757) договор в точка 38 от това решение Съдът посочва по отношение на инвеститор, че обстоятелството, че инвеститорият е изложен на потенциални загуби и по този начин носи кредитния риск, е присъщо на всяка сделка по отпускане на кредит, независимо дали този риск произтича от неплащане от длъжниците по вземанията, постъпленията от които са му прехвърлени, или от неплатежоспособността на прекия му съдоговорител.

Сложни и неделими доставки на услуги или самостоятелност на услугите

53. В няколко свои решения Съдът разглежда въпроса дали отделните елементи или действия, от които се състои дадена сделка, трябва да се разглеждат като една или няколко услуги за целите на прилагането на Директивата за ДДС и как това влияе например върху облагаемостта с ДДС на дадена доставка. Вж. например решения на Съда от 19 юли 2012 г., *Deutsche Bank* (C-44/11, EU:C:2012:484); от 2 юли 2020 г., *Blackrock Investment Management (UK)* (C-231/19, EU:C:2020:513) и от 25 февруари 1999 г., *Card Protection Plan Ltd (CPP)* (C-349/96, EU:C:1999:93).

Необходимост от преюдициално запитване

54. Korkein hallinto-oikeus приема, че факторингът под формата на финансиране на фактури трябва да се разглежда като възмездна доставка на услуга, която попада в обхвата на Директивата за ДДС. Въпреки това Korkein hallinto-oikeus счита, че до известна степен е неясно как разпоредбите на Директивата за ДДС относно освобождаването от ДДС трябва да се тълкуват във връзка с различните такси, които се начисляват за такава доставка.

55. Като има предвид различните разпоредби на Директивата за ДДС и практиката на Съда относно нейното тълкуване, Korkein hallinto-oikeus счита, че от тълкуване се нуждае по-конкретно третирането за целите на ДДС на разглеждания в настоящото дело факторинг под формата на продажба на вземания. Необходимостта от тълкуване е свързана по-специално с въпроса дали може да се приеме, че едновременно с купуването на вземанията от своя клиент факторът му доставя услуги, които отчасти попадат в обхвата на директивата.

56. Решението по дело C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, и тълкуването, вече възприето от Korkein hallinto-oikeus в решение КНО 2013:129, дават основание да се приеме, че таксите, начислявани от дружеството при факторинга под формата на продажба на вземания, се отнасят до събирането на вземания и следователно подлежат на облагане с ДДС. Това тълкуване обаче е проблематично в няколко аспекта.

57. Съгласно решението по дело C-93/10, GFKL Financial Services, купуването на несъбираеми вземания на собствен риск на цена, по-ниска от тяхната номинална стойност, не представлява възмездна доставка на услуги по смисъла на член 2, точка 1, буква в) и член 9 от Директивата за ДДС. Дори ако разглежданият тук факторинг под формата на продажба на вземания не се отнася до несъбираеми вземания, а до вземания с падеж в бъдещ момент, за Korkein hallinto-oikeus остава неясно дали това обстоятелство обяснява различните заключения по дела C-305/01 и C-93/10. Същото важи и за формалния въпрос дали страните отделно са договорили конкретно възнаграждение или то е взето предвид директно в покупната цена на вземанията.

58. Колкото по-дълъг е срокът на плащане, договорен за финансирането на фактурираното вземане, толкова по-висока е комисионата за финансиране, начислявана от разглежданото в настоящото дело дружество. Възможно е да се възприеме становището, че и двете форми на факторинг представляват актив от вида на лихвата, и подобно на Keskusverolautakunta да се заключи, че комисионата за финансиране и при двете форми на факторинг представлява насрещната престация за доставка на финансова услуга. Алтернативно би било възможно да се приеме и че комисионата за финансиране при факторинга под формата на продажба на вземания не е подлежаща на облагане с ДДС такса, начислявана от дружеството на клиента, а корекция, с която покупната цена на вземането се адаптира до

дисконтираната му настояща стойност, т.е. до действителната му икономическа стойност.

59. Korkein hallinto-oikeus посочва, че по дело C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring наред с фиксираните такси факторинг дружеството начислява и лихви на своя клиент. Следователно между факторинг дружеството и клиента продължава да съществува синалагматично правоотношение. При разглеждания в настоящия случай факторинг под формата на продажба на вземания собствеността върху вземането заедно с риска от неизпълнение се прехвърлят от клиента директно на дружеството, без то впоследствие да начислява на клиента лихви или други такси. Следователно мерките на дружеството за събиране на вземания се отнасят до неговото собствено вземане.

60. Korkein hallinto-oikeus посочва също, че факторингът вече не се споменава изрично заедно със събирането на вземания в никой от текстовете на другите езици на понастоящем действащата Директива за ДДС.

61. Според Korkein hallinto-oikeus дела C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, и C-175/09, Аха UK, се отнасят до тълкуването на член 13, Б, буква г) от Шеста директива, и по-специално на точка 3 от тази разпоредба, във връзка с освобождаванията от ДДС на финансовите услуги. Тази [разпоредба] съответства на член 135, параграф 1, буква г) от действащата Директивата за ДДС. От друга страна, в решенията не е взета предвид разпоредбата относно освобождаването от ДДС на сделките по отпускане на кредит, която съответства на член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС.

62. Според Korkein hallinto-oikeus от тълкуване се нуждае въпросът дали по-специално частта на факторинга, при която получаваното от дружеството възнаграждение е вид лихва, също е събиране на вземания, което трябва да се разглежда като подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга. Решението по дело C-305/01, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, не засяга въпроса дали лихвите, плащани върху задълженията на дневна база, подлежат на облагане с ДДС.

63. От получената по настоящото дело информация е видно, че независимо от решение КНО 2013:129 на Korkein hallinto-oikeus, факторингът във финландската данъчна практика се разглежда отчасти като подлежащо на облагане с ДДС събиране на вземания и отчасти като освободени от ДДС отпускане на кредити или други форми на финансиране. Предварителното становище на Keskusverolautakunta изглежда е в съответствие с възприетата във Финландия данъчна практика.

64. По отношение на несъщинския факторинг в решение КНО 2022:17 Korkein hallinto-oikeus посочва, че от практиката на Съда не може да се направи извод, че отпускането на кредит в рамките на факторинга е част от

подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга и че услугата, доставяна под наименованието факторинг, във всички случаи подлежи на облагане с ДДС. Дали това е подлежаща на облагане с ДДС дейност или освободена изцяло или отчасти от ДДС доставка на финансова услуга, трябва да се решава за всеки отделен случай, като се вземе предвид естеството на дейността.

65. Възможно е отчасти услугата факторинг по същество да представлява финансиране от вида на кредита, което да няма толкова тясна връзка с евентуално съпровождащата факторинга облагаема с ДДС услуга по управление или събиране на вземания, че да представлява неделима доставка. Това се отнася по-специално за факторинга под формата на финансиране на фактури. Разглеждането на факторинга като дейност, която изцяло подлежи на облагане с ДДС, би довело и до разлика в третирането за целите на ДДС на различните дейности по финансиране и кредитиране.

66. Според Korkein hallinto-oikeus третирането на факторинга за целите на ДДС не е еднакво в различните държави членки. Очевидно има разлики в данъчното третиране например между Финландия и Швеция.

67. Пред Korkein hallinto-oikeus дружеството оспорва становището на Keskusverolautakunta, доколкото в него се приема, че начисляваните на дружеството клиент комисиона за финансиране, респ. други такси представляват насрещната престация за освободена от ДДС доставка на свързана с отпускането на кредит финансова услуга. Според дружеството както факторингът под формата на финансиране на фактури, така и факторингът под формата на продажба на вземания са управление и събиране на вземания, които изцяло подлежат на облагане с ДДС.

68. Съгласно член 42, параграф 1, точка 2 от AVL за освободена от ДДС доставка на финансова услуга се счита не само отпускането на кредит, но и другите форми на финансиране.

69. Другите форми на финансиране не се споменават в разпоредбата на Директивата за ДДС относно освобождаванията от ДДС. Следователно, ако директивата трябва да се тълкува в смисъл, че освобождаването не обхваща разглежданото в настоящия случай възнаграждение, вероятно тълкуване в пълно съответствие с нея на националното право не би било възможно. При това положение може да се наложи да се провери и дали съответните разпоредби на директивата са дотолкова ясни и безусловни, че да трябва по искане на данъчнозадълженото лице да им се признае непосредствено действие.

70. Тъй като решението на висиящия спор изисква тълкуване на член 2, параграф 1, буква в), член 9, параграф 1 и член 135, параграф 1, буква б) и г) от Директивата за ДДС, е необходимо да се отправи преюдициално запитване до Съда.

71. Преюдициалното запитване може да бъде ограничено до комисионата за финансиране и първоначалната такса. Когато в това отношение е налице яснота относно правилното тълкуване на правото на Съюза, въз основа на това тълкуване *Korkein hallinto-oikeus* ще може да прецени твърденията относно останалите възнаграждения.

72. А Оу и Veronsaajien oikeudenvallvontayksikkö са изслушани по отправеното до Съда преюдициално запитване.

Преюдициални въпроси

1. Ако факторинг дружество купува от клиент фактурирани вземания с падеж в бъдещ момент по такъв начин, че рискът от неизпълнение на тези вземания се прехвърля от клиента върху това дружество (факторинг под формата на продажба на вземания),

а) трябва ли комисионата за финансиране, начислена от дружеството в проценти за всяко вземане — предмет на договора, да се разглежда като корекция на покупната цена на вземанията, респ. като някакъв друг елемент, който не попада в приложното поле на Директивата за ДДС, или

б) член 2, параграф 1, буква в) и член 9 от Директивата за ДДС трябва да се тълкуват в смисъл, че срещу комисионата за финансиране по точка 1, буква а) дружеството възмездно доставя на клиентите си услуги, които попадат в приложното поле на Директивата за ДДС?

2. Трябва ли фиксираната първоначална такса, която при факторинга под формата на продажба на вземания се начислявана на клиента за установяването и задействането на процедурата за факторинг, да се разглежда като насрещна престация за доставката на клиента на услуга, която попада в приложното поле на Директивата за ДДС?

3. Ако посочените в точки 1 или 2 възнаграждения, начислени при факторинга под формата на продажба на вземания, трябва да се разглеждат като насрещна престация за доставката на услуга, която попада в приложното поле на Директивата за ДДС,

а) трябва ли член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС относно отпускането на кредит или член 135, параграф 1, буква г) от тази директива относно сделките, засягащи плащания или дългове, да се тълкуват в смисъл, че начислените на клиента комисиона за финансиране или първоначална такса трябва да се разглеждат като насрещна престация за освободената от ДДС доставка на услуга, или

б) член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС трябва да се тълкува в смисъл, че това е насрещната престация за събиране на вземания, разглеждано като подлежаща на облагане с ДДС доставка на

услуга, респ. насрещната престация за друга подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга?

4. Ако факторинг дружество предоставя финансиране на своите клиенти чрез отпускане на кредит по такъв начин, че фактурираните вземания на клиента да служат като обезпечение за предоставеното от дружеството финансиране (факторинг под формата на финансиране на фактури),

а) трябва ли член 135, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС относно отпускането на кредит или член 135, параграф 1, буква г) от тази директива относно сделките, засягащи плащания или дългове, да се тълкуват в смисъл, че комисионата за финансиране, начислявана на клиента за всяко вземане — предмет на договора, и фиксираната първоначална такса за установяването и задействането на договора за факторинг трябва да се разглеждат, поне отчасти, като насрещна престация за доставката на освободена от ДДС услуга, или

б) член 135, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС трябва да се тълкува в смисъл, че това е насрещната престация за събирането на вземания, разглеждано като подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга или насрещната престация за друга подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга?

5. Ако комисионата за финансиране или първоначалната такса, начислявани при факторинга под формата на продажба на вземания или при факторинга под формата на финансиране, трябва съгласно точки 3 или 4 да се разглеждат в пълен обхват като насрещна престация за подлежаща на облагане с ДДС доставка на услуга, дали основаната на директивата облагаемост с ДДС на услугата е дотолкова ясна и безусловна, че да трябва по искане на данъчнозадълженото лице да ѝ се признае непосредствено действие, дори ако предвиденото в националното право относно ДДС освобождаване от ДДС включва не само отпускането на кредит, но и други форми на финансиране?

След като получи отговора на Съда по изложените по-горе преюдициални въпроси, Korkein hallinto-oikeus ще се произнесе окончателно по делото.

Korkein hallinto-oikeus:

... [...]